
Analiza sărăciei – indicatori utilizați

Drd. Georgiana NIȚĂ (*georgi_nita@yahoo.com*)
Academia de Studii Economice din București

Abstract

Când vorbim despre sărăcie ne gândim la lipsa posibilităților financiare ale unei gospodării sau ale unui individ de a-și satisface nevoile primare: hrană, adăpost și îmbrăcăminte. Conceptul de sărăcie înseamnă însă mai mult decât lipsa posibilităților financiare, în măsurarea sărăciei trebuie avute în vedere mai multe aspecte: bunăstarea, pragul de sărăcie și alegerea unui indicator de măsurare a sărăciei convenabil pentru raportarea la nivel de populație sau segment din populație.. Nivelul de trai și calitatea vieții sunt derivate ale sărăciei care analizează nu numai lipsa resurselor materiale ale unei persoane sau gospodării, ci și aspect legate de: accesul la sistemele de sănătate, sistemele educaționale, viața politică sau siguranța social, necesare pentru realizarea unui tablou social cât mai complet și relevant.

Principalii factori determinanți ai sărăciei sunt analizați din punct de vedere regional, economic, social sau demografic. Toți acești factori trebuie analizați bineînțeles, la nivel de țară și mai ales regiune, existând diferențe ale indicatorilor sărăciei prezenți într-o țară dezvoltată față de cei prezenți într-o țară aflată în curs de dezvoltare..

Măsurarea sărăciei presupune o analiză detaliată și dificilă, alegerea indicatorilor potriviți și interpretarea acestora trebuie atent realizată astfel încât rezultatele să reflecte cât mai real situația unui individ, a unei gospodării și nu numai, a unei întregi regiuni. Politicile de reducere a sărăciei por fi astfel adoptate în funcție de presiunile existente la nivel de regiune. Măsurile tradiționale ale sărăciei folosesc diverși indicatori monetari, însă și cei non-monetari ajută la înțelegerea mai în ansamblu a sărăciei. Sărăcia are și alte dimensiuni, printre indicatorii care pot influența sărăcia amintim: structura și mărimea gospodăriei, vârsta, genul și nivelul de educație al capului gospodăriei. De exemplu, în unele țări studiile au arătat că gospodăriile conduse de o persoană de gen feminin sunt mai sărace decât cele în care capul familiei este de gen masculin.

Cuvinte cheie: *sărăcie, factor, indicator, politici economice, standarde de viață*

Clasificarea JEL: *C10, I32*

Introducere

Banca Mondială definește sărăcia astfel: “Sărăcia înseamnă foame. Sărăcia înseamnă lipsa adăpostului. Sărăcia este atunci când o persoană bolnavă nu are posibilitatea de a merge la doctor. Sărăcia înseamnă lipsa accesului la sistemul educațional. Sărăcia înseamnă lipsa unui loc de muncă, frica pentru viitor, să trăiești de pe o zi pe alta. Sărăcia are mai multe fețe, se schimbă din loc în loc și de-a lungul timpului. Cel mai adesea sărăcia este o situație din care persoanele vor să iasă. Așadar, sărăcia este un îndemn la acțiune, atât pentru cei săraci, cât și pentru cei bogați, pentru a schimba lumea astfel încât cât mai mulți să aibă ce să mănânce, un adăpost adecvat, acces la educație și sănătate, protecție împotriva violenței și o voce a ceea ce se întâmplă în comunitățile lor.”

În literatura de specialitate nu s-a ajuns însă la o definiție clară a sărăciei, pentru definirea unei persoane sărace se realizează o raportare a resurselor acesteia la nivelul de bunăstare acceptat în societatea respectivă.

Conform programului de dezvoltare al Națiunilor Unite, sărăcia este multidimensională, indicele prezentat de Organizația Națiunilor Unite, Indicele Sărăciei Multidimensionale (MPI) completează analiza sărăciei monetare, analizând cele trei dimensiuni non-monetare ale sărăciei: sănătatea, educația și nivelul de trai.

Literature review

Adams (2009) a analizat factorii determinanți ai remitențelor internaționale în țările în curs de dezvoltare. Anghelache, Pârțachi, Anghel și Niță (2017) au studiat remitențele din perspectiva reducerii sărăciei. Anghelache și Anghel (2017) au efectuat o amplă analiză a locului și rolului României din punct de vedere economic și social în UE, după zece ani de aderare. Anghelache și Anghel (2016), precum și Anghelache et al au prezentat indicatorii statistici care pot fi utilizați în măsurarea sărăciei. Anghelache, Niță și Badiu (2016) au prezentat remitențele ca sursă de fonduri externe în dezvoltarea economică a unei țări. Carter și Barrett (2006) s-au referit la capcanele sărăciei și sărăcia persistentă. O temă similară este cercetată de Kray și McKenize (2014). Ghatak (2015) a studiat politicile împotriva sărăciei. Guha (2013) a examinat efectele macroeconomice ale remitențelor. Ottaviano și Peri (2012) a propus regândirea efectului imigrației asupra salariilor.

Metodologia cercetării, date, rezultate și discuții

Sărăcia este un fenomen complex și o serie de factori care influențează sărăcia unui individ sau a întregii gospodării merită să fie studiați pentru a înțelege mai bine acest concept.

Factorii determinanți ai sărăciei sunt grupați astfel:

- La nivel regional: Izolare geografică, dificultate în a accesa servicii; Lipsă infrastructură; Resurse de bază scăzute, aici putem vorbi și despre calitatea și disponibilitatea terenurilor; Caracteristici legate de condițiile climatice: precipitații scăzute, secetă, inundații sau caracteristici legate de mediul înconjurător: frecvența cutremurelor; Distanța până la zonele rurale, costul transportului determină prețul: scăzut pe care îl primesc fermierii pentru bunurile produse, crescut pentru bunurile pe care aceștia le achiziționează; Administrarea regională – este important ca politicile guvernamentale de reducere a sărăciei să aibă impactul dorit; Inegalitate.

- La nivel de comunitate: Infrastructură dezvoltată: acces și apropiere la drumuri asfaltate, acces la electricitate, canalizare, apă curentă, etc.; Distribuția terenurilor; Distanța până la centrele educaționale și medicale; Disponibilitatea locurilor de muncă în regiune; Posibilitatea dezvoltării umane; Existența unei structuri sociale, a organizațiilor destinate ajutorului persoanelor sărace.

- La nivel de gospodărie: Numărul membrilor din gospodărie și structura acesteia; Influență în cadrul gospodăriei: cine este capul gospodăriei și genul acestuia; Nivelul de educație în cadrul gospodăriei; Nivelul de sănătate al membrilor gospodăriei; Nivelul de angajare în cadrul gospodăriei; Structura venitului și sursele de venit, de exemplu volumul remitențelor primite; Nivelul de discriminare și gradul de violență din cadrul gospodăriei; Activele gospodăriei.

- La nivel de individ: Vârsta; Educație; Gen; Ocuparea forței de muncă; Starea de sănătate; Etnie.

• Indicatori utilizați în măsurarea sărăciei

Principalii indicatori utilizați în măsurarea sărăciei sunt:

- Demografici: Indicatori despre structura gospodăriei; Raportul de dependență între membri gospodăriei; Genul persoanei care conduce gospodăria. Studiile au arătat că în unele țări gospodăriile conduse de femei sunt mai sărace.

- Economici: Venitul gospodăriei; Consumul gospodăriei; Ocuparea forței de muncă în cadrul gospodăriei, atenția este îndreptată spre persoanele din gospodărie care ocupă un loc de muncă, numărului de ore lucrate, dacă dețin sau nu mai multe locuri de muncă și cât de des își schimbă angajatorul. De exemplu, analizele economice au arătat că există o corelație între persoanele care lucrează în agricultură și sărăcie, nivelul de consum este mai scăzut pentru aceste gospodării, decât pentru cele unde membri gospodăriei lucrează în sectoarele: construcții, servicii sau vânzări; Proprietățile gospodăriei care

pot include atât bunuri tangibile cum ar fi: teren, terenuri agricole, echipament agricol, animale, clădiri; cât și bunuri financiare cum ar fi investiții sau economii.

- Sociali: Starea nutrițională, unde se analizează greutatea, înălțimea raportate la vârstă; Gradul de îmbolnăvire; Rata mortalității și morbidității; Rate de apariție a anumitor boli sau infecții; Accesul la servicii și centre de sănătate; Nivelul educațional, disponibilitatea și accesul serviciilor educaționale. Studiile au arătat că atunci când nivelul de educație este mai mare, cu atât crește și consumul gospodăriei și șansele ca acea gospodărie să iasă din sărăcie sunt mai mari; Gradul de alfabetizare; Rata de abandon școlar; Accesul la adăpost, structura și materialele clădirii, nivelul de salubritate, gradul de izolare; Durata și accesul la transport.

• Indicatorii monetari ai sărăciei

Principali indicatori utilizați în evaluarea bunăstării sunt: venitul total și consumul total al gospodăriei. Pentru măsurarea sărăciei, ținând cont de indicatorii monetari, putem să utilizăm în analize:

- venitul gospodăriei, obținut în urma unor cercetări la nivel de gospodărie. Avantajul folosirii venitului ca și indicator de măsurare a sărăciei este acela că, venitul gospodăriei se poate compara cu surse oficiale existente: salariul mediu în zona de analiză, rata șomajului, PIB-ul pe cap de locuitor. În plus, pot fi luate în considerare mai multe surse de venit, un exemplu foarte bun este dat de remitențele primite de membri gospodăriei de la migrantul aflat în străinătate. Evidența acestor transferuri poate fi verificată cu ajutorul chitanțelor de trimitere, frecvența și volumul acestora ajută la determinarea unui venit pe gospodărie ce poate fi utilizat în analize.

- consumul gospodăriei, care potrivit economiștilor este un mai bun indicator de măsurare a sărăciei deoarece: arată nivelul prin care gospodăria reușește să-și satisfacă nevoile primare, cu alte cuvinte dacă gospodăria nu are resursele necesare își va restricționa nevoile. Pe baza cheltuielilor gospodăriei se poate determina și accesul acesteia la creditele bancare, atunci când venitul gospodăriei este scăzut nu putem să vorbim despre investiții sau economii. O cercetare a consumului gospodăriei este mai precisă și aici aducem în discuție situațiile în care venitul gospodăriei fluctuează. De exemplu, pentru o gospodărie cu un venit provenit din producția agricolă, acest venit depinde de alți factori cum ar fi: ciclul de recoltare, nivelul și calitatea producției agricole.

Desigur, dacă există indicatori atât despre consum, cât și despre venit se poate realiza o analiză comparativă a rezultatelor obținute în urma utilizării acestora.

• **Indicatorii non-monetari ai sărăciei**

În măsurarea sărăciei, pe lângă indicatorii tradiționali monetari: consumul și venitul, pentru o altă perspectivă, se pot lua în considerare și anumiți indicatorii non-monetari. O atenție deosebită trebuie acordată și:

- sănătății și nutriției, accesul unui individ, respectiv al unei gospodării la servicii medicale, medicamente, numărul de vizite la medic, nivelul bolilor în cadrul gospodăriei, nivelul nutrițional al copiilor din gospodărie, greutatea și înălțimea raportate la vârstă, reprezintă indicatori puternici de analiză a sărăciei.

- educație, pentru a măsura sărăcia din perspectiva educației pot fi avuți în vedere: numărul anilor încheiați de studiu, gradul de alfabetizare, la nivel individual, cât și la nivelul întregii gospodării; disponibilitatea sistemelor educaționale, distanțele de parcurs până la centrele educaționale, numărul înregistrărilor în sistemul educațional și rata abandonului școlar.

- adăpost, acest indicator al sărăciei prezintă în mod general nivelul de trai al gospodăriei în legătură cu tipul și structura locuinței: materiale folosite în construcția locuinței, dacă locuința se află în proprietatea persoanelor din gospodărie sau este folosită în sistem de chirie; serviciile accesibile gospodăriei: accesul la apă curentă, electricitate și telecomunicații și mediul înconjurător: nivelul de salubritate, accesul la mijloacele de transport și gradul de siguranță personală.

În general, nivelul de trai se definește prin nivelul de bogăție, confort, bunuri materiale și necesități disponibile unei anumite clase socio-economice, într-o anumită zonă geografică. Pentru evaluarea nivelului de trai se consideră factorii: sursa venitului, calitatea și disponibilitatea locurilor de muncă, inegalitatea claselor sociale, calitatea și accesibilitatea locuințelor, calitatea și disponibilitatea educației, speranța de viață, incidența bolilor, calitatea mediului înconjurător, calitatea și accesul la serviciile medicale.

Cel mai cunoscut indicator de măsurare a nivelului de trai, care prin definiție ține cont doar de aspectele materiale, este Produsul Intern Brut (PIB) pe cap de locuitor, adică PIB-ul împărțit la populația țării de analiză. PIB-ul cuprinde producția totală de bunuri și servicii destinate consumului final, produse în interiorul unei țări, într-un an de către toți participanții economici ai țării respective. PIB-ul real pe cap de locuitor reprezintă aduce o mai bună măsurare a nivelului de trai, deoarece elimină efectele inflației sau creșterea prețurilor. Pe de altă parte, utilizarea PIB-ului în măsurarea nivelului de trai are trei inconveniențe: nu este inclusă munca neplătită, de exemplu: activitățile de voluntariat, activitățile casnice sau de îngrijire copii și bătrâni, activități care deși susțin economia țării nu sunt prinse în PIB. nu ia în calcul poluarea, siguranța și sănătatea; PIB-ul pe cap de locuitor nu ia în considerare

inegalitatea veniturilor, presupune că producția și recompensele acesteia sunt împărțite în mod egal între toți.

În măsurarea nivelului de trai, Banca Mondială utilizează Produsul Național Brut pe cap de locuitor, o măsură mai bună din punct de vedere al faptului că se iau în considerare veniturile tuturor cetățenilor, indiferent dacă se află în țara de rezidență sau nu. Acest aspect este unul foarte important, deoarece multe persoane aleg să plece din țara de origine, în căutarea unor locuri de muncă mai bine plătite, trimițând familiei o parte din salariul obținut în țara de destinație.

Organizația Națiunilor Unite utilizează pentru determinarea nivelului de trai Indicele de Dezvoltare Umană, care ține cont de patru aspecte: speranța de viață la naștere, înscrierea la școală, educația și Venitul Național Brut pe cap de locuitor. Venitul Național Brut, spre deosebire de PIB, ia în calcul veniturile rezidenților unei țări indiferent de unde au fost acestea realizate.

Așadar, atunci când ne gândim la nivelul de trai avem în vedere lucruri care pot fi ușor cuantificate: speranța de viață, rata inflației sau PIB-ul. Nivelul de trai este folosit în economie pentru a compara diverse zone geografice, cum ar fi în cazul analizei de față, nivelul de trai din țara de origine față de țara de destinație a migrantului, sau putem folosi nivelul de trai pentru a determina evoluția în timp a acestuia într-o anumită zonă geografică.

Calitatea vieții, în schimb este mai subiectivă, printre factorii folosiți în măsurarea calității vieții se numără: libertatea de discriminare, libertatea de mișcare, libertate de la scalvie și tortură, egalitatea în protecția legii, dreptul de ședere în țara de origine, dreptul de a avea o familie, libertatea de gândire, libertatea religiilor, salarii egale pentru munca egală, dreptul la educație, etc.

Sărăcia absolută este conectată cu nivelul de subzistență, definește individul sau gospodăria fără acces la mijloacele necesare continuității vieții umane: apă, mâncare, îmbrăcăminte și adăpost. Sărăcia absolută prezintă situația în care veniturile de care dispune individul sau gospodăria se poziționează sub nivelul venitului minim stabilit într-o societate.

Sărăcia relativă este definită din punct de vedere al contextului social, al nevoilor și aspirațiilor umane și analizează situația unui individ în raport cu comunitatea din care face parte. Sărăcia relativă face referire la bunăstarea întregii populații, deprivarea fiind lipsa unui venit minim care să asigure existența individului în societatea din care face parte, de exemplu privarea persoanelor sărace de la beneficiile unei economii moderne. Sărăcia relativă prezintă situația în care veniturile de care dispune individul sau gospodăria sunt mai mici comparativ cu alți indivizi sau grup de persoane. Prin intermediul sărăciei relative se pot identifica diferențele sociale și inegalitățile între membrii aceleiași comunități.

Sărăcia subiectivă prezintă situația în care veniturile de care dispune individul sau gospodăria se află sub nivelul veniturilor necesare sau estimate a fi necesare pentru acoperirea nevoilor de bază ale individului, respectiv gospodăriei.

Există diferențe de opinii la nivel de regiune în ceea ce privește alegerea unei abordări absolute sau relative. Astfel, în Australia, SUA sau Europa de Est este preferată abordarea absolută, prin care autoritățile stabilesc nevoile esențiale ale unui individ într-o perioadă de timp, se consideră că produsele și serviciile din piață sunt achiziționate la un preț minim, fără a se ține cont însă de faptul că nu se pot aplica aceleași principii tuturor indivizilor. Pe de altă parte, în Europa de Vest este preferată abordarea relativă, în care individul este considerat sărac dacă nivelul lui de viață este mai scăzut față de cel al populației din care face parte.

În măsurarea sărăciei absolute sau relative trebuie stabilit un prag al sărăciei care împarte persoanele în două grupuri: sărace și non-sărace. Pentru obținerea acestei categorisiri, pragul de sărăcie, reprezentând nivelul veniturilor sau cheltuielilor pentru un individ sau gospodăria se compară cu veniturile și cheltuielile celorlalți indivizi și gospodării existente.

Ca și sărăcia, pragul de sărăcie poate fi, absolut sau relativ și este stabilit de fiecare țară având în vedere valoarea bunurilor necesare pentru a susține un individ. Pragul de sărăcie absolută se poate calcula pornind de la costul alimentelor de bază considerate necesare pentru a acoperi nevoile principale și pentru a asigura sănătatea și nutriția unei gospodării. Pragul de sărăcie absolută este constituit diferit în țările dezvoltate față de cele în curs de dezvoltare, ceea ce face dificilă transformarea pragului de sărăcie în valoare monetară. Determinarea pragului de sărăcie absolută presupune stabilirea nivelului prin care individul își acoperă nevoile de bază, are acces la bunurile și serviciile necesare, cu cheltuieli minime. În stabilirea pragului de sărăcie absolut se iau în considerare cheltuieli minime pentru alimentele necesare unui individ, alimentele recomandate de nutriționiști și estimările de cheltuieli pentru alte produse și servicii necesare.

Pentru estimarea cheltuielilor minime necesare consumului alimentar se utilizează coșul de consum. Coșul de consum poate fi determinat, așa cum am menționat mai sus pe baza principiilor date de nutriționiști sau pe baza datelor statistice, luând în coșul de alimente al gospodăriilor cu cele mai mici venituri sau cheltuieli.

În ceea ce privește estimarea cheltuielilor pentru alte produse și servicii necesare, aceasta se poate calcula fie prin luarea în considerare a aportului caloric necesar unui individ și apoi determinarea venitului care ar acoperi alimentele care aduc aceste calorii, fie prin determinarea inițială a

unui coș alimentar care asigură kaloriile necesare unui individ și raportarea acestuia la totalul cheltuielilor destinate consumului unui individ, fie prin determinarea bunurilor și serviciilor percepute ca fiind indispensabile.

Pragul de sărăcie relativ se calculează în funcție de raportul dintre venit sau consum, medii sau mediane. În România, conform Institutului Național de Statistică, pragul de sărăcie a fost stabilit la 60% din mediana veniturilor disponibile pe adult și total populație. Ca variabile utilizate în determinarea pragului de sărăcie relativ se pot folosi: venitul pe cap de locuitor, consumul pe cap de locuitor. Se înregistrează o preferință pentru utilizarea în analize a cheltuielilor deoarece acestea exprimă efectiv capacitatea de consum și nu existența potențialului ca aceste cheltuieli să fie satisfăcute.

Pragul de sărăcie relativă poate fi măsurat: fie prin considerarea de la început a unei părți din populație ca fiind săracă, veniturile/cheltuielile persoanelor sau gospodăriilor se ordonează crescător, iar procentul persoanelor din totalul populației cu venituri/cheltuieli sub limita stabilită sunt considerate sărace; fie prin considerarea mediei sau medianei venitului pe cap de locuitor, respectiv consumului pe cap de locuitor. Pragul de sărăcie subiectivă, așa cum precizează și numele presupune aprecierea unui venit minim de către un individ, venit fără de care nu și-ar putea satisface nevoile.

Printre cele mai întâlnite metode de a măsura sărăcia, care în definitiv este o funcție statistică ce combină indicatori de măsurare ai bunăstării gospodăriei cu pragul de sărăcie determinat, se numără:

- **Incidența sărăciei (RS)** se calculează ca procent din populație ce nu-și permite să cumpere coșul de bază de bunuri, se referă mai ales la partea din populație cu un venit sau cheltuieli, v , sub pragul de sărăcie stabilit τ . Presupunând ca populația totală este notată cu n , populația săracă cu pop_s , formula de calcul pentru incidența sărăciei (headcount index) este următoarea:

$$RS = \frac{pop_s}{n} \quad (1)$$

- **Profundimea sărăciei (PS)**. Prin intermediul profundizării sărăciei se estimează resursele necesare pentru a aduce persoanele sărace la nivelul pragului stabilit de sărăcie.

$$PS = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^{pop_s} \left[\frac{\tau - y_i}{\tau} \right] \quad (2)$$

unde v_i reprezintă venitul individului i , iar suma se calculează ținând cont doar de persoanele sărace

- **Deficitul de venit al populației sărace** (income gap) se calculează pentru a identifica suma necesară unui individ sau gospodărie să depășească

nivelul pragului de sărăcie. Astfel, suma veniturilor suplimentare (VS) necesare se calculează după relația:

$$VS = \sum_{i=1}^{pop_s} (z - v_i) = (z - \bar{v}) pop_s \quad (3)$$

unde \bar{v} reprezintă venitul mediu al persoanelor considerate sărace.

- **Indicele deficitului mediu de venit** (income gap index) se calculează utilizând relația:

$$IG_{\Delta V} = \frac{z - \bar{v}}{z} \quad (4)$$

- **Severitatea sărăciei (SS)** calculează distanța dintre persoanele sărace și pragul de sărăcie stabilit, cât și inegalitățile dintre persoanele sărace. Se calculează utilizând formula:

$$SS = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^{pop_s} \left[\frac{z - v_i}{z} \right]^2 \quad (5)$$

formulă utilizată la nivel individual.

- **Indicele Sen de severitate a sărăciei (ISS)** se calculează ținând cont de rata sărăciei (RS), indicele deficitului mediu de venit ($IG_{\Delta V}$) și coeficientul de inegalitate Gini calculat pentru populația săracă. Astfel ISS se calculează utilizând formula:

$$ISS = RS[IG_{\Delta V} + k(1 - IG_{\Delta V}) \times Gini], \quad k = \frac{pop_s}{pop_s + 1} \quad (6)$$

Coeficientul *Gini* se calculează după formula:

$$Gini = 1 + \frac{1}{n} + \frac{2}{n^2 v} (v_1 + 2v_2 + 3v_3 + \dots + nv_n) \quad (7)$$

unde: $v_i, i = \overline{1, n}$, reprezintă veniturile indivizilor în ordine descrescătoare.

Coeficientul *Gini* măsoară gradul de abatere a distribuției venitului unui individ sau gospodării față de distribuția perfect egalitară.

- **Rata de sărăcire** este un indicator care ajută la determinarea stării unei gospodării în momentul în care venitul acesteia suferă modificări. Atunci când venitul unei gospodării scade gradul de sărăcire va crește. Indicatorul se calculează după formula:

$$R_s = \frac{2^k}{10}, \quad k = 2\left(5 - \frac{v}{nv}\right) \quad (8)$$

unde R_s este rata sărăcirii, v este venitul individului sau gospodăriei, iar nv reprezintă nivelul venitului de care dispune o gospodărie standard.

Indicatorii de măsurare a sărăciei prezentați până acum sunt unidimensionali, însă pentru o analiză cât mai cuprinzătoare a sărăciei se pot considera și indicatorii sintetici multidimensionali ai sărăciei, care țin cont de mai mulți factori ce impactează sărăcia și anume: standardul de viață, speranța de viață la naștere, nivelul educației, etc.

Una dintre metodele care analizează sărăcia pe mai multe dimensiuni este metoda *Totally Fuzzy and Relative*. Această metodă consideră:

- un eșantion de gospodării, notat cu g , analizat pe o perioadă determinată de timp,
- un vector de indicatori de risc prin care se analizează starea fiecărei gospodării, vectorul este notat (X_1, X_2, \dots, X_m) și conține m variabile,
- o funcție prin care se determină apartenența unei gospodării la mulțimea săracilor, notată cu S . Valoarea funcției se poate calcula folosind relația:

$$f(g_i) = \frac{\sum_{j=1}^m h(g_{ij})w_j}{\sum_{j=1}^m w_j}, \quad i = \overline{1, n} \quad (9)$$

unde: $h(g_{ij})$ reprezintă o funcție de frecvențe care combină caracteristicile j ale fiecărei gospodării analizate, i . w_j ponderi date fiecărei gospodării.

Funcția $f(g_i)$ este o funcție continuă cu valori în 0 și 1. Egalitatea cu 0 arată că starea gospodăriei i este de bogăție, iar egalitatea cu 1 ne arată că starea gospodăriei i este de sărăcie totală. Astfel, valorile apropiate de 1 arată un grad mai mare de apartenență la mulțimea săracilor, iar o valoare mai apropiată de 0, va indica o apartenență mai slabă a gospodăriilor analizate la mulțimea săracilor.

Indicatorii de risc care impactează starea gospodăriei se împart în:

- indicatori de efect, care iau în calcul: consumul gospodăriei, bunurile acestuia și condițiile de trai, exprimând starea de sărăcie sau bunăstare a unei gospodării și
- indicatori de cauză, care pot lua în calcul: vârsta, genul, educația capului gospodăriei, gradul de ocupare al forței de muncă în cadrul membrilor gospodăriei, etc.

Concluzii

Conceptul de calitate a vieții s-a dezvoltat în anii '60 din dorința de creștere a bunăstării economice a țărilor dezvoltate, prin distribuirea resurselor materiale în mod corespunzător sau prin corectarea mecanismului economico-social. După ce metoda de măsurare a sărăciei este aleasă, fie ca este de natura monetară sau non-monetară, trebuie stabilit pragul de sărăcie, care trage linia

între persoanele sărace și cele non-sărace. Pragul de sărăcie poate fi relativ sau absolut, după cum și sărăcia poate fi relativă sau absolută.

Analiza și măsurarea sărăciei presupune pe lângă înțelegerea inegalităților între gospodării și înțelegerea vulnerabilităților, a riscului de a deveni sărac în viitor. O măsură precisă a vulnerabilității este greu de calculat, deoarece nu se poate cunoaște cu exactitate dacă o persoană va deveni săracă și la ce moment de timp se va întâmpla acest lucru. Ce se poate realiza însă, este o previziune pe baza schimbărilor regăsite la nivelul venitul sau consumului gospodăriei și astfel se pot identifica gospodăriile aflate în risc de a trece sub pragul sărăciei.

Bibliografie

1. Adams, R.H.J. (2009). The determinants of international remittances in developing countries. *World Development*, 37 (1), 93–103
2. Anghelache, C., Pârțachi, I., Anghel, M.G., Niță, G. (2017). Remittances, a factor for poverty reduction. *Romanian Statistical Review, Supplement*, 5, 59-66
3. Anghelache, C., Anghel, M.G. (2017). *România – membră a Uniunii Europene. Zece ani de la aderare*, Editura Economică, București
4. Anghelache, C., Anghel, M.G. (2016). *Bazele statisticii economice. Concepte teoretice și studii de caz*, Editura Economică, București
5. Anghelache, C., Niță, G., Badiu, A. (2016). Migrants remittances – an important and stable source of external funds, in the economic development of a country. *Romanian Statistical Review, Supplement*, 12, 83-90
6. Anghelache, C., Isaic-Maniu, A., Mitruț, C., Voineagu V. (2006). Sistemul de indicatori utilizați în măsurarea sărăciei. *Revista Economie Teoretică și Aplicată*, 8 (507), 45-52
7. Carter, M., Barrett, C. (2006). The economics of poverty traps and persistent poverty: An asset-based approach. *Journal of Development Studies*, 42(2), 178–199
8. Ghatak, M. (2015). Theories of poverty traps and anti-poverty policies. *World Bank Economic Review*, pp. 1–29
9. Guha, P. (2013). Macroeconomic effects of international remittances: the case of developing economies. *Economic Modeling*, 33, 292-305
10. Kray, A., McKenize, D. (2014). Do poverty traps exist? assessing the evidence. *Journal of Economic Perspectives*, 28(3), 127–148
11. Ottaviano, G.I.P., Peri, G. (2012). Rethinking the effect of immigration on wages. *Journal of the European Economic Association*, 10 (1), 152–197